

mini

ANTOLOGIA

I N I N T E R L I N G U A

Redigite per Thomas Breinstrup

1

Union Mundial pro Interlingua

Mini-antologia in interlingua

Le mini-antologia in interlingua es un collection de litteratura in interlingua como presentate durante le prime decennios post le apparentia de interlingua in 1951. Le textos ha essite prendite ab le magazines de interlingua de allora, non plus disponibile al lectores, e assi ha essite reimprimate pro assecurar que illos pote de novo esser legite. In alcun – poc – casos le reimpression differe del original, proque errores typographic e errores obvie ha essite corrigite. Sub cata texto ha essite indicate le fonte e traductor eventual plus le anno original de publication.

Le collection comprehende omne typos de litteratura: contos cognoscite, novellas, poemas e extractos de romanes. Il ha autores cognoscite e autores cuje nomines poc personas recognosce. Assi anque con le traductores.

Ma toto es in interlingua, e pro isto ha essite create iste antologia pro lassar le textos placer a un nove publico.

Ubi possibile ha essite addite le annos de viver e/o le urbes/paises del autores e traductores.

Isto “Mini-antologia in interlingua” es parte 1 de 3.

Redaction e transcription: Thomas Breinstrup

ISBN 978-2-36607-003-3

© 1955-2012 Union Mundial pro Interlingua
www.interlingua.com

Contenido

Le stradivario.....	4
Sonettos (R.V. Spathaky).....	7
Sono e lumine (Jean Hernas).....	11
Le armario – extracto de un drametta (R. Victor).....	12
Le casa ubi fini le mundo (Cecilia Pérez).....	14
Le circo (Cecilia Pérez).....	16
Nube de pluvia (Wayne Yoder).....	18
Pensatas a meditar (Victor Hugo).....	19
Fabulas (Karel Čapek).....	20
Le violinista (Trilussa).....	21
Le corvo e le vulpe (Jean de La Fontaine).....	22
Le vulpe e le capro (Jean de La Fontaine).....	23
Proverbios.....	24
Proverbios.....	25
Al Tres Liliros (Jan Neruda).....	27
Le nocte de primavera (Otakar Březina).....	30
Un aquario vanitose – fabula pro infantes (Jitka Zverinová).....	31
Le Preludio (Paul G�eraldy).....	33
Tanto gentil – sonetto (Dante).....	35
Initio del “Divin Comedia” (Dante).....	36
Le vento suffla ubi illo vole (Spadero).....	37
Como le rustico divideva le oca (Leo Tolstoi).....	40

Le stradivario

Uno de ille parve savoianos, le quales veniva olim a Paris pro ganiar lor vita per musicar in le placias e le sortes del casas, esseva entrate in un macelleria. Ille habeva emite carne porcín pro alicun soldos. Al momento de pagar ille remarca que ille non ha su portamoneta. Ille offere lassar su violino como pignore e venir prender lo in le postmeridie per apportar le pecunia. Le macellero accepta perque ille pensa que le plus mal violino vale ben alicun soldos.

Un hora postea, un senior multo chic entra e eme un magnific pastisso strasburgese. On face a ille un precio elevatissime que ille paga sin mercar. Ille paga mesmo un supplemento proque on le lo imballa multo accuratamente. Expectante ille se promena in le macelleria e appercipe le violino. Ille demanda surridente: “Vos ha musicantes in vostre macelleria?” Pois subito ille comencia examinar le instrumento con attention e deveni seriose. “Ah! Ma dice dunque, a qui appertine iste violino? Vole vos vender me lo?” Le macellero explica proque ille ha ille violino in su magazin. “Ma illo es un authentic stradivario. Il sufficerea mitter lo in bon stato e nettar lo. Quando revenira ille parve bonhomine?” “Iste postmeridie.” “Ascolta io non pote attender si longe tempore ni repassar ante iste vespere. A qual hora claude vos?” “A octo horas. Ma io habita post le magazin. Vos indigera solo sonar.” “Benissimo. Nunc, effortia vos de recipere ille violino; io lo reemera ab vos. Io ira usque a... mitte nos 20 milles francos. Io non ha iste summa sur me ora. Ma si ille parve bonhomine require nimis e si vos non vole avantiar tante moneta – lo que io comprende ben – il sufficerea que vos me procura al minus su adresse. Io vos promitte un bon recompensa.” E le senior parti.

In le postmeridie le parve musicante reveni. Ille paga su debita e redemanda su instrumento. “Vole tu vender me tu violino?” demanda le macellero. “Que pensa vos? Como ganiarea io mi vita sin violino?” “Io te pagarea ben. Cento francos. Tu poterea emer un belle violino toto nove.” “No, senior. Iste violino me veni ab mi patre. Illo ha semper appertinite a nostre familia. Io sape ben que illo es vetulissime e que illo

non es plus belle. Ma illo sona ben e io es habituate a illo. Io esserea infelice si io debeva sonar sur un altere instrumento.” “Io offere a te pro illo cinque centos francos.” “No.” “Sex centos!” “No, io vos dice. Io non lo darea pro mille francos.” “Sape tu quanto es mille francos?” “Es multo, io lo sape ben, ma io prefere mi violino.”

Le macellero reflecte. Debe io offerer plus? Proque non? Le senior multo chic dara pro illo vinti milles francos si il es necesse. Mesmo pagante dece milles francos le macellero facerea ancora un bellette beneficio. “An il es le prime vice que tu veni a Paris?” “No, senior. Io esseva hic le hiberno passate.” “E quanto ha tu potite inviari a tu parentes?” “Tres centos francos.” “E ben, io te dara tres milles francos. Es lo que tu ganiarea intra dece annos.” “Si, ma sin nutrimento. E pois io non vole separar me de mi violino.” Le macellero reflecte ancora. An il non esserea preferibile requirer le adresse del infante e contentar se de un parve recompensa quando le senior revenira? Nam si ille non reveniva, que facerea le macellero con le violino? Evidentemente, si illo es un genuin stradivario, on potera semper revender lo. Le senior habeva vermente le aere de esser un cognoscitor. E le infante dice que le violino ha semper appartinente a su familia. Ergo illo es un ancian instrumento. Illo debe esser un stradivario.

“Dice me, ha tu nunquam monstrate tu violino a alicuno?” “Oh, si, senior. On ha jam sovente volite emer lo ab me.” “Pro quanto?” “Io non sape pois que io ha semper respondite que io non voleva vender lo.” “Eh ben,” dice le macellero, “da me tu adresse. Tu te decidera forsan a vender lo un altere die.” “Mi adresse? Io ha nulle plus. Io retornara iste vespere a mi pais. Io ha emite iste matino carne pro mi viage” Nunc, bon! se dice le macellero, “le bon occasion va escappar me. Alora ille tira cinque belle billetes de mille francos ex su cassa: “Tene,” ille dice, “quia tu parti, iste cinque milles francos essera plus utile a te que tu violino. Isto es un occasion que tu trovava non plus.” “Isto es multo possibile, senior,” dice le parvo. “In fin, pois que vos lo vole assolutamente, prende lo pro iste precio. Ah, si io non esseva si povre, io non lo venderea!”

Le macellero se frica le manos e expecta le vespere con impatientia. Ma le senior chic non plus reveni. Post alicun dies, le

macellero quere un violinista pro offerer a ille su stradivario. Iste comencia a rider. “Ma, mi car senior,” ille dice. “Illo es un mal vetule violino toto ordinari. Illo non vale plus que cento soldos. Vos ha essite dupate.”

Le macellero, furiose, se torna al commissario de policia. Ille da le signalamento del duo personages proque on face arrestar les. “Senior, si iste duo compatres esseva ancora in Paris, jam desde longe tempore nos les haberea arrestate. Vos es le quinte a qui illes ha vendite in iste modo un violino de nulle valor. Consola vos, le alteros ha pagate ancora plus.”

Nulle autor indicate. Traducite per A. Scuto (pseudonymo pro André Schild (1910-1981), Suissa). Publicate in “Bulletin del Union Mundial pro Interlingua”, martio 1955

R.V. Spatbaky:

Sonettos

Sonetto prime

Yo sape mille routes diverse
Al bell' pais human que yo vole;
Unes ha selecte le parochia,
Alteres le mundo. Non es mi via.

Nos non debe facer le selection,
Tote pais es domo de election.
Forsan es ille costa gallese
Plus car que le lacos irlandese.

O que le fermas brun de Israel,
Ma totevia yo ha ben audite
Re Deirdre le multo triste historia,

Campanas de oves presso Natanya
Vidite vesperes incantate
De Paris, de mi dulce citate.

Sonetto secunde

Le stratas del burgo era frigide,
Pavimentos durissime al toccar;
Gentes ha le visage rigide
Ecce proque yo vadeva paccar,

Proque yo ha venite al campania;
Horas on pote semper respirar
For' del turba, presso le montania;
Yo escappava certo sin suspirar.

Ma quando es finite mi jornata

A vices yo vide in le mente clar
Le lumines del trainos surgente

In suburbios, jardines fragrante,
Parolas implente tote strata;
Yo senti mi fugita flagrante.

Sonetto tertie

Mi car infantes, que ha yo facte?
Vos non me veni plus con bell' rider;
Vos veni pallide como lacte,
Ma que son le errores que yo ha acte?

Ah, yo sape nunc, vos vole irrider
Le gravitate de mi postura
Que yo ha assumpte como bravura.
Patre habe multe annos sonate,

Ille es a medietate morte
Ille fugi vos, qui es plus forte.
Vos possede nunc le veritate

Que veteres de su grande etate
Olim sapeva; nunc ille posa.
Aperi buttones, claude rosa.

Sonetto quarte

Gratias al paisas que nos ha date
Le bon pan, muros contra le ventos;
Nos cosmopolitas, viatores,
In omne cultura habe parte.

De un textura nos es filatores
Pro le futuro. Nostre talentos
Non differe de illos que resta

Al umbra fresc del domo paterne.

Nos preferere le lingua materne;
Alicun sonia al jorno de festa
Quando le gentes se comprendera.

Nos interim forgia le comprehension,
Un lingua al qual le mundo tendera
Catena de amor e non de prision.

Sonetto quinte

In iste momento yo me face,
Mi mente, corpore, yo me crea,
Dunque cata momento es capace
Como le universo; yo volerea

Remitter solmente pro un hora
Mi tanto dur labor de creation
Ma yo non pote; mi obligation
Possede Mareas alte e ancora

Mareas que lassa in mi spirito
Tractos como le maremmas salin,
Sterile planas ubi le strepito

De irate parolas, un van clamor
Vade e veni inter roccas crystallin,
Attendente le plenimar de amor.

Sonetto sexte

Inter le suffrente humanitate
Pro qui le lucta cata jorno es ver,
Passa homines de caritate,
Facente semper lor alte deber.

Non como heroes de historia
Ni sanctos sur remote pilares,
Illes crede que le real gloria
Se trova in lor humile labores.

Yo vide aliquando lor frontes pur
Ma non sape de ubi illes veniva;
Le firmessa de lor mano secur
Quando tote le alteres timeva!

Lo que yo vole esser yo deveni,
Quando yo de lor presentia veni.

Sonettos prime e secunde publicate in "Bulletin del Union Mundial pro Interlingua", januario 1955. Sonettos tertie e quarte publicate in "Bulletin del Union Mundial pro Interlingua", junio 1955. Sonetto quinte in "Le Currero del Mundo", novembre 1955. Sonetto sexte publicate in "Le Currero del Mundo", decembre 1955.

Ronald V. Spathaky (nascite 1914) esseva professor gymnasial e redactor de "Le Currero del Mundo" 1955-1957 e del "Bulletin de interlingua" 1957 e arrangiava le 5te Conferentia International de Interlingua in Norwich, Grande Britannia, 1973.

Jean Hernas:

Sono e lumine

In Azay-le-Rideau, un vespere de estate,
Quante claritate brillava in le tenebras,
Le foliages de julio illuminante
Con le dormiente aquas e le vetere petras!
De multe aperturas elevava, clar, sonor,
Voces de numerose seculos passate,
E circa le castello in le tranquille dulcor
Reviveva umbras nobile exite del nocte.

Oh belle spectaculo de sono e lumine,
Io va memorar ille seren harmonia,
Magia dispensate in optime ordine
In un calide vespere de Turonesia¹
Io non oblida vostre compania sympathic,
Gratiose puera, trans mares venite,
Presso me completante le festa symphonic
Del vista e del audito in ille nigre nocte.

Nulle traductor indicate. Publicate in "Le Currero del Mundo", februario 1956

---

1 Hic = Touraine

R. *Victor*:

Le armario

(Extracto de un drametta)

(Erico visita Dorothea, malgrado le guerra que justo comencia inter lor pais Nordica e Sudica, cuje frontiera es distante de duo kilometros. Illa non le expecta. Le patre e le fratres de Dorothea es absente iste nocte, facente un raid de guerrillas super un installation nordicese.)

Dor.: Como, tu ha memorate que il es hodie mi anniversario?

Er.: Ecce un del motivos perque io ha venite. Io apporta tu dono. Ecce lo. (Ille prende un pacchetto ab su blusa. Illa ride con placer, pois parla de nove pavorosamente.)

Dor.: A que pensa nos? Parlante de donos, quando alicuno poterea arrivar ab un momento al altere! Io habeva oblidate mamma.

Er.: Proque? Ubi es illa?

Dor.: Ma hic, in casa.

Er.: Mi Deo, illa poterea venir? Illa non me ama tanto, tu mamma. (Illes regarda in omne partes del cocina.)

Dor.: Attende, Erico. (Illa va al porta interior, lo aperi, ascolta un bon momento, pois reveni.) Il non ha ruido. Illa lege ancora in le camera in alto... (Pausa.) Io ha trovate. Si illa veni nos audira su passos in le corridor. Tu potera entrar in ille armario. Veni, proba lo! (Illes vade al armario, Erico entra, Dorothea claude le portetta, pois lo reaperi. Malgrado le periculo, Erico non pote impedir se rider.)

Er.: (sortiente) Isto es vermente como al teatro. E que evenira si io sternuta?

Dor.: Tu ponera le testa sub un pila de vestimentos lavate. Tenta non seliger un pila de immundes... Ecce, nos ancora amusa nos, como si tu habeva venite facer me un visita in tempore normal. Sia seriose, e pensa al periculo!

Er.: Io pensa jam a illo, mi amor, ma illo non devenira extreme ante un hora del matino, o forsan un hora e medie.

- Dor.: (ride) Tu es incorrigibile. Tu non ha cambiate desde que tu habeva dece annos.
- Er.: Si, io non te cognosceva a ille etate. Nos nos incontrava quando io habeva dece-duo annos. Esque tu memora nostre prime incontro? Isto depois ha cambiate pro nos, non ver?
- Dor.: Certo que io lo memora. Illo habeva loco un dominica, presso le molino de Vicenca. Tu habeva colligite flores pro me e ha cadite in le rivo. (Ride.)
- Er.: E postea tu patre ha discoperite que tu era con me e ille te ha recludite in tu camera durante duo jornos.
- Dor.: E tu fratres te ha battite pro haber tenite compania a un “immunde sudicese” cuje sol preoccupation era inseniar te heresias del religion de su pais.
- Er.: Pois mi matre ha tentate persuader me que filias de vostre pais semper ha multe infantes, habitualmente immunde e insalubre, con le sol scopo de surpopular vostre pais e postea invader Nordica. (Ruito metallic extra le fenestra del corte.)
- Dor.: Como si nos nos occupava alora de heresia o de infantes! Nos esseva ipse infantes.
- Er.: Vos me demandava semper proque nostre parentes se querelava... Io non sapeva proque, ma nos inventava cata specie de explication phantastic...
- Dor.: Erico... que face ille ruito in le corte?
- Er.: ... Tu patre e fratres. Illes ha revenite prematurmente...
- Dor.: Mi Deo! ... non es possibile.
- Er.: Presto! A in le armario... (Ille aperi le porta e dispare al interior. Dorothea reguarda in le sala, vide subito le cappello de ille, reaperi le armario pro jectar lo a Erico, e lo reclaude justo a tempore. Le porta exterior se aperi a clave. Entra Petro Ingan, patre de Dorothea, e su tres filios, portante fusiles.)

C O R T I N A

Nulle traductor indicate. Publicate in “Le Currero del Mundo”, numero vacantial 1956.

Le casa ubi fini le mundo

Io pote dicer que le casa me placeva. Illo era de un etage, con tectos basse, muros spisse, angulos inexpectate, e cameras a nivellos differente. Io pensava: il essera facile e amusante arrangiar lo; il es impossibile facer lo multo commode.

Sed quando io regressava, mi matre e mi soror haveva arrangiate lo a lor gusto, lo que me enoiava profundamente. Certo, illas haveva tirate un del tiratorios de mi commoda e lo haveva elevate super un del portas, con tan poc precaution que illas lo lassava bucca a basso.

Pro obtener cigarrettas io haveva a scander sur un sedia. Mitter le clave al reverso era un problema e, logicamente, quando io aperiva le tiratorio, plure cosas cadeva super mi capite, inter illos tote le rubie pacchettos de cigarrettas.

Mi enoio se converteva in indignation: “De plus,” io pensava, “illas legeva le casa a me; face dece annos depost que le duo ha morite, e como es possibile que illas son installate hic sin que io pote vider las?”

Durante que io tentava decifrar iste enigma, io sentiva que un voce de homine me appellava. Io passava avante del sofa, in medio del qual illas haveva deponite mi commoda; a pena remaneva spatium a cata latere pro que alicuno poteva seder se. Con le tiratorio mancante, le commoda offereva le aspectu de un monstro disdentate con un sorriso stupide.

Io descendeva duo o tres grados. In le altere camera me attendeva le patrino de mi filio. Ille pareva preoccupate. Ille me salutava e me demandava pro que io haveva partite de mi appartamento e cadite vider tan lontan. Io le reguardava, sorprendite, e vadeva al porta; in realitates usque celle momento io non me haveva preoccupate de saper le ubication del casa. Post aperir con difficultate le porta, que strideva querelosemente, io retrocedeva trepidante. Le casa era situate ubi fini le mundo. Le terra, como un grande crusta curve, fugiva de mi pedes; ante me era le spatium infinite.

Era de nocte, e le astros era quasi al attingimento de mi mano,

vive, amical, allegre. Illos pareva ballar de gaudio in medio del illimitabile transparentia obscur. Nunquam io ha vidite aliquae comparabile, ni respirate aer plus pur que in celle instante.

Passava multe tempore, io non sapersa jammais quanto, sin mover me, sin exister intra me. Il era como si un impulso irresistibile me habeva trahite a unir me con celle spatio sin tempore, sin mesura. Iste liberation non poteva accordar se al limitationes human.

Io era le nocte, e io era allora le aer inebriante, le astros un a un, e tote illos a un vice; io era le toto e ergo io poteva comprender toto; cessava exister le tormento de mi ignorantia.

Lentamente appareva a mi pedes un ponte large, plan, solitari, albe in le lumine del nocte; a distantia illo se perdeva in un tunnel facite de astros que pareva transir un nebulosa.

Depost longe tempore, detra me, io sentiva le voce misericordiose del patrino de mi filio: “Tu comprende ora?” ille me diceva. “Tu debe transversar celle ponte a fin de arrivar usque al Providentia.” Le sono de su voce era sufficiente pro destruer celle ecstase de unitate e incarcerar me de nove intra me ipse.

Quando io me verteva pro interrogar le, ille habeva partite. Io era sol. Io sentiva le gorga sic de terror; le momento de miraculo habeva passate. De nove io era human, parvissime, separate.

Io pensava que nunquam era aliquae in le casa, que non essera jammais lo que un vice io habeva sperate. Mirante avante, io claudeva lentemente le pesante porta detra me, e comenciava mi peregrinage trans le ponte.

Traduction per Eugene B. Stephens del historietta original “La Casa donde Termina el Mundo”. Publicate in “Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua”, april 1958. Cecilia Pérez es autor chilien.

Le circo

Le vota del celo era coperte de un material tan fin, tan adherite al atmosphaera, que io non sape si le alteres comprendeva que illo formava alique como un tenta immense. Etiam si fragile, illo debe haber essite multo resistente, nam su proposito era prevenir le passage de intrusos al grande evento que habeva loco super le planeta.

Multo alte, suspendite, se videva un enorme horologio aurate, baroc, con un pendulo que se moveva silentiosamente, e a kilometros, sed forsan plus presso (le astros pare juxta e son nonobstante sperate per tan enorme distantias) al mesme altitude, un paucio inclinate, un sofa de satin rubie, con tres grande cossinos de plumas. Illo era un sofa multo special: illo habeva un aer satisfacte, quasi surridente. Ni le sofa ni le horologio monstrava surprisa esser pendite tan alte contra celle material invisibile que era como un rete supra le mundo.

Super le terra curreva homines de un latere al altere, cata un con un occupation predeterminate. Illes assemblava le trapezios, alineava le caviis, ex cuje interiores mirava pacificamente animales de colores vive e pelle velvet. Alteres se occupava de placiar grande reflectores pro illuminar un puncto multo alte al centro del pista; subito, proque jam comenciava annoctar, illes incendeva le projectores, e le horologio e le sofa luceva como joieles contra le celo.

Un sensation de suspenso invadeva le mundo quando varie personas appareva con un scala de extension (como illos que le pumperos usa) placiante lo con multe exactitude al centro del pista. Illes lo assecurava ben in le terra e, post haber probate su firmessa repetitemente, comenciava extender lo. Illo se attenuava durante que illo cresceva. Illo se elevava tanto que pareva un agulia inter le horologio e le sofa.

Le momento del grande prova habeva arrivate. Le astros brillava in le celo obscur; le horologio e le sofa reflecteva le lumine del projectores, totos dirigit verso le summe parte del scala.

Illes veniva pro notificar me, e io e mi tres filios (totos vestite

como paleassos) curreva al pista. Post haber salutate le publico, nos nos poneva a scander le scala in iste ordine: io primo, postea le filio grande, alora le median e ultimemente le minor, mi caretto. Le cosa logic haberea essite reverter le ordine, ma secundo le prova il debeva esser assi. Il era tanto impressive!

Al principios nos scandeva multo agilmente, intertanto audiente como un sono compacte al applauso tonitrose. Sed, durante que nos ascendeva, le scala se attenuava e comenciava oscillar. Alora nos habeva a mover plus lentamente, sequente un rhythm special. Ab supra le applauso se audiva como grandine. Io sentiva un desiro angustiose de morar a basso pro vider mi parve paleasso, sed qualcunque movimento que non esserea in coordination perfecte con le alteres, poterea disequilibrar nos totos. Io vadeva avante, semper plus lentamente. Le horologio e le sofa se approximava. Io me poneva a sentir que le prova valeva ben le pena, nam tosto nos esserea in reposo inter le cossinos, ridente nos, desde supra, de illes qui non pote facer lo que nos habeva facite.

Subito, desde le terra, in loco del applauso ascendeva un silentio espaventabile e alora un crito transversava como un flecha le spatio que nos separava, perciante me con un dolor tan trenchante que, sin mirar, si sapeva que mi paleassetto, mi amor, habeva cadite.

Del grande e del median io non sapeva plus. Desde alora io es suspendite inter le celo e le terra. Le celo es coperte per celle material impalpabile que non permette le entrada de intrusos ab altere planetas – ma que etiam non me permette escappar.

Io continua balanciar me super iste scala oscillante. A vices io vide le sofa, levemente inclinate, quasi surridente, e le horologio, cuje pendulo silente nihil arresta.

Ma verso le basso ... io non osa mirar.

Traduction per Eugene B. Stephens del historietta original "El Circo". Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua", junio 1958. Cecilia Pérez es autor chilien.

Wayne Yoder:

Nube de pluvia

Le pluvia veni! Sur le terra dur,
Ante aride, plen de morte pur,
Ubi le ossos del folieros son
Sperante lor reincarnation.

Ora, le multe guttas bassante
Del oculos, le nube plorante
Paga le debitas de su peccar,
Tristante de su longe absentar.

E prestemente le terreno va
Prender a mesme lo que fortia da,
Sensante novemente le crescer
Del immortal sperantia de viver.

E etiam io mi vita trovarea,
Oh Car Mie, si Tu retornarea!

Nulle traductor indicate. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua", septembre/octobre 1958

Victor Hugo:

Pensatas a meditar

Nos vole: Le patria sin frontieras,
Le commercio sin doana,
Le juventute sin casernas,
Le corage sin campos de battalia,
Le parola sin restriction,
Le scientia sin constringimento.

Nulle traductor indicate. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua", septembre/octobre 1958. Victor Hugo (1802-1885) esseva autor francese.

Karel Čapek:

Fabulas

UN CITATANO: O, le governmento maledicite! Jam de nove mi cigarro non arde!

UN JORNAL: Le veritate es solo lo que es in le interesse de nostre partito.

UN PENSIONARIO: Io vide que le mundo vade al fin.

ANONYMO: Io mi honor. Sub mi nomine io non scriberea isto.

UN LECTOR: Jam le tote septimana ha passate e nulle catastrophe. Proque io abona iste jornal?

LE DIPLOMATIA: Gratias Deo, le convention es claudite; nunc nos debe reflecter in qual maniera nos poterea abrogar lo.

UN CAPRA: Io dice: viver con le lupos in bon accordo e le pace sur le mundo es assecurate.

UN LUPO: Ille agno haveva mal intentiones. Ille voleva celar se ante me.

NULLE GUERRA: Le prova que nos non vole le guerra: nos combatte sin proclamar lo.

INTERNATIONAL CONVENTIONES: O, si, si certo, ma con qui nos son in guerra, isto es nostre interne affaire.

UN VULPE: Vole non creder le lamentationes de gallinas. Quando io es saturate semper in lor galliniera regna le pace.

UN RAUBERO: Ille me attaccava, io defendeva solmente mi interesse super su porta-moneta.

Un traduction per Jaroslav Podobský ex Tchecoslovachia. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del union Mundial pro Interlingua", januario 1959. Karel Čapek (1890-1938) esseva autor tchec – le prime a obtener fama mundial – e le inventor del parola "robot".

Trilussa:

Le violinista

Omne jorno ille era al “Osteria”
A sonar le violino con ardor
e quando non raspava “El Trobador”
martyrisava “Le Cavalleria”.

Un vespere un cliente con furor
diceva a ille. Basta, va tu via;
nos son tediante per tu symphonia,
semper un enoio, turpe sonator!

Audiente isto, ille violinista
non diceva parola ma sonava
le prime notas del hymno fascista.

Alora le cliente inconvincite
pro salutar, le mano sue altiava,
dicente in voce basse: io ha perdite!

Traducite de italiano per Ugo Pellegrini (1910-1991), Italia. Publicate in “Bulletin de Interlingua – Organo official del union Mundial pro Interlingua”, januario 1959. Trilussa es le nomine de pluma de Carlo Alberti Salustri (1873-1950), poeta italian de Roma.

Jean de La Fontaine:

Le corvo e le vulpe

Maestro corvo, sur un arbore perdicare,
Teneva in su becco un caseo.
Maestro vulpe, per le odor attirate
Teneva le circa iste language:
He, bon die, Senior del corvo
Quanto belle vos es, e incantante.
Sin mentir, si vostre cantage
Concorda con vostre plumage,
Vos es le phenice del hospites de ille bosco.
A iste parolas le corvo non senti se de gaudio,
E pro monstrar su belle voce,
Illo aperi un large becco, lassa cader su preda.
Le vulpe sasi lo e dice: Mi bon senior
Apprende que omne flattator
Vive al expensas de illes qui ascolta le.
Iste lection vale ben un caseo, sin dubita.
Le corvo vergoniose e confuse,
Jurava, ma un pauc tarde, que on non plus prenderea le.

Nulle traductor indicate. Publicate in "Informationes del secretariato general de interlingua", 1959 (nulle mense indicate). Jean de La Fontaine (1621-1695) esseva poeta francese e es le plus cognoscite pro su fabulas.

Jean de La Fontaine:

Le vulpe e le capro

Capitano vulpe iva in compania,
Con su amico capro incornate altissimo.
Iste non videva plus longe que su naso.
Le altere era maestro in duperia.
Le sete obliga les descender in un puteo.
Ibi cata uno se disasseta.
Post que abundantemente ambes bibite habeva,
Le vulpe dice al capro: “Compatre, que nos facera?
Biber non es toto. Nos debe sortir de hic ancora.
Leva tu pedes al alto, e anque tu corno.
Pone les contra le muro. Al longe de tu dorso
Io montara primarimente,
Pois, sur tu cornos me elevante,
Per le auxilio de iste machina,
Ex iste loco io sortira.
Pois de hic io te trahera.”
“Per mi barba,” dice le altere, “il es bon, e io lauda
Le gentes bon-sensate como te,
Io nunquam haberea, quanto a me,
Trovate iste secreto, io lo confessa.”
Le vulpe sorti del puteo, lassa su companion,
E face le un belle sermon,
Pro le exhortar al patientia.
“Si le celo te haberea,” illo dice, “donate per excellentia,
Tanto judicio quanto barba al mento,
Tu non haberea esturditemente
Descendite in iste puteo. Ora, io es exter, adeo.
Essaya traher te ex ibi, e face omne effortios.
Nam, quando a me, io ha certe affaire,
Que non permette me haltar in via.”
In omne cosas, on debe considerar le fin.

Nulle traductor indicate. Publicate in “Informationes del secretariato general de interlingua”, julio 1959. Jean de La Fontaine (1621-1695) esseva poeta francese e es le plus cognoscite pro su fabulas.

Proverbios

Division arma – humor disarmar.
On pote cambiar le vista, non le mente.
Le vita, un sonio – le morte, un somno.

Como on face su lecto, assi on jace.
Celebra nulle felice, ante que ille ha morite.
Ille que le deos ama, mori juvene. (*Proverbio grec*)
Nos nunquam sapera que nos es morite. (*Maeterl*)

Le caffè, pro esser bon, debe haber tres qualitates: nigre como le nocte,
amar como le morte, e calide como le inferno ardente. (*Proverbio francese*)

Ex danese traducite de Frands Holm, Danmark. Publicate in “Informationes del secretariato general de interlingua”, julio 1959

Proverbios

Le veritate es filia del tempore.
Roma non esseva construite in un die.
Troppo parlar noce.
Qui tace consenti.
Qui non semina in primavera, non recolta in autumnno.
Dicer face rider, facer face tacer.
Periculo commun genera concordia.
Comprender es pardonar.
Qui vivera, videra.
Divide pro imperar.
Mesmo le sol ha maculas.
Le mar accepta omne fluvios.
Infantes e follos dice le veritate.
Un bon exemplo es le optime sermon.
Un grande nave besonia profunde aqua.
Juvene sancto, vetule diabolo.
Omnes son bon filias, ma de ubi veni le mal maritas?
Promittite tesor es sin valor.
Vetule arbores non son flexibile.
Tempore passate nunquam reveni.
Monstrar moneta, e toto es facite.
Breve placer, longe lamentationes.
Omne can es un leon in su domo.
Quando un cosa es facite, consilio veni troppo tarde.
Un soldato non face un guerra.
Quante capites, tante opinionones.
Ulular con lupos es utile si on vole viver inter illos.
Mente san in corpore san.
Nulle die sin un linea.
Post nos le diluvio.
Qui se excusa, se accusa.
In re gustos on non debe disputar.

Qui paga su debitas, se inricchi.
Qui terra ha, guerra ha.
Un hirundine non face le primavera.
Qui cerca, trova.
Mentitor debe haber bon memoria.
Ventre affamate non habe aures.
On debe batter le ferro durante que illo es calide.
Quando passanto ha bibite, ille insulta le puteo.
Le luna non ascolta quando un can lo insulta.
Grande nube, parve pluvia.
Le lingua de un femina es su gladio.
Le fortuna es cec.
Longemente vade le urceo al aqua, usque in le fin illo se rumpe.
Le lupos non mangia se le un le altere.
Il vale melior adressar se a Deo que a su sanctos.
Nulle rosa sin spina.
Nocte apporta consilio.
Rarmente on regretta haber parlate troppo pauco, multo sovente haber
troppo.
Quando le mal es facite, cata uno ha previdite lo.

Nulle traductor indicate. Publicate in "Informationes del secretariato general de interlingua", julio 1959

Jan Neruda:

Al Tres Liliós

Io pensa que io ha tunc delirate. Omne venula tremulava in me, mi sanguine era effervescente.

Il era un calide ma obscur nocte de estate. Un sulfuric morte aer del ultime dies habeva impaccate se in fin in le nubes nigre. Un vento tempestuose al vespere los flagellava ante se, pois un forte tempesta se infuriava, un torrente de pluvia cadeva e isto durava al nocte avantiate. Io me sedeva sub le arcadas de ligno del albergo “Al Tres Liliós” presso le porta de Strahov. Illo era a celle tempore un parve albergo multo visitate solmente le dominicas, quando hic un parve salon al sono del piano cadettos e caporales se amusava. Justo hodie era le dominica. Io me sedeva sub le arcadas al tabula presso un fenestra, toto sol. Le forte tonitros rolava quasi le unos post le alteres, le torrente de pluvia batteva le tecto super me, le aqua cadeva verso le terra e le piano in le interior del salon habeva solmente breve reposos e sonava semper de nove. Ora io regardava per le fenestra aperte le rotante e ridente pares; ora de novo io regardava per lo foras in un parve jardin obscur. A vices, quando un fulmine se inflammava, io videva presso le muro del jardin e al fin del arcadas le pilas blanc de ossos human. Hic era olim un parve cemeterio ex e qual on habeva exhumate justo iste septimana le skeletos pro transportar los a un altere loco. Le sol era ancora excavate, le tumbas aperte.

Ma io perseverava a mi tabula solmente un breve tempore. Semper io me levava e approachava pro un momento al porta del salon toto aperte pro regardar plus proximemente le pares dansante. Ibi un belle puera de circa dece-octo annos me attraheva. Un svelte statura, plen e calide formas, capillos libere e nigre taliante al collo, un visage oval e lisie, un oculo clar – un puera fascinante! Ma su oculo me attraheva specialmente. Illo esseva clar como le aqua, enigmatic como le superficie del aqua, e talmente inconsolabile que illo evocava in me immediatamente le parolas: “Plus tosto le igne essera satiate de ligno e le mar de aquas que un bel-ocula essera satiate de viros.”

Illa dansava quasi sin cessar. Sed illa percipева lo que attraheva mi oculos. Quando illa dansava a presso le porta in le qual io stava illa semper fixava su oculos super me, e io videva e sentiva que in dansar plus lontan per le salon illa lanceava a cata torno su reguardo verso me. Io non marcava que illa habeva parlate con alcuno.

Io de nove stava ibi. Nostre oculos se incontrava, ben que le puera stava in le ultime rango. Le quadrilla se approximava su fin, le quinte torno habeva finite, in iste momento un altere puera entrava currente in le sala, respirante a plen pulmones, toto humide. Illa penetrava usque al bel-ocula. Le musica justo comenciava le sexte torno. Inter le prime catena le nove-venite sufflava alique al aure del bel-ocula e iste faceva un signo de capite sin alique dicer. Le sexte torno durava un poco plus longemente, un agile cadetto lo commandava. Quando le dansa habeva finite, le bel-ocula reguardava ancora un vice le porta del jardin, pois illa vadeva verso le porta anterior del salon. Io la videva foras poner su vestimento superior super su capite, pois illa desapareva.

Io vadeva seder me de nove a mi placia. Le tempesta comenciava de nove, como si illo non habeva ancora comenciate; le vento rumorava con fortia nove, le fulmines batteva. Io ascoltava con emotion, ma io pensava solmente a ille puera, e su oculos miraculose. Cetero il non esseva possibile pensar a retornar al domo.

Post circa un quarto de hora io ancora reguardava verso le porta del salon. Hic stava le bel-ocula de nove. Illa arrangiava su vestimento toto humide, essugava su capillos, e un camerada un poco plus vetule la auxiliava.

“E proque vadeva tu a domo in iste mal tempore?” iste questionava.

“Mi soror veniva pro me.”

Io audiva nunc su voce a prime vice. Illo era molle como le seta e sonor.

“Ha il occurrite alicun cosa a domo?”

“Mi matre ha justo morite.”

Io tremeva.

Le bel-ocula se tornava e sortiva foras in le solitate. Illa stava presso me, su oculos se fixava sur me, io sentiva su mano presso mi

mano tremente. Io prendeva su mano; illo era si molle.

In silentio io tirava le puera semper plus lontan al arcadas; illa sequeva lentemente.

Le tempesta attingeva nunc su culmine. Le vento curreva como un torrente de aqua, le celo e le terra rugiva, super nostre capites tonitros rolava, circa nos il esseva como si le mortes mugiva de lor tumbas.

Illa se pressava a me. Io sentiva como a mi pectore collava su vestimentos humide, io sentiva su corpore molle, su calide ardente halito, como si io debeva exhiber su anima infame.

Traducite ex le tcheco per Josef Safar. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua" (sin data, sin anno). Jan Nepomuk Neruda (1834-1891) esseva scriptor e poeta tchec.

Otakar Březina:

Le nocte de primavera

Le nocte cantava silentermente,
le rumor del prime verdura e del aquas de primavera
le accompagnamento de su canto melancholic era;
in le altitude le stellas, le calices immense de lumine,
del vegetationes supratherrestre respirava le grave odor,
e le manos de mi fratres, como in le morte sur le pector' cruciate,
jaceva calm' e decepte e como un lapide, aggravate,
rupte per le labor.

Sed lor manos spiritual verso le stellas se displicava,
milliones de animas sur le terra e in omne mundos abbraciava
un longe pausa del vigiliis gaudiose,
le bullir festive del urbe eterne,
le rumor de alas spiritual, le ludos de ventos in grano mystic,
le cantico de orchestras invisibile
se levava in le tacto de lor gesto mysteriose.

Traduction de Jaroslav Podobský (1895-1962), Tchecoslovachia. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua", junio 1959. Otakar Březina esseva le nomine de pluma de Václav Jebavý (1868-1929), poeta e essayista tchec.

Jitka Zverinová:

Un aquario vanitose

(Fabula pro infantes)

In le medietate de un foreste esseva un belle stagno, bordate in ambe lateres per cannas verde; a presso de un ripa esseva le foreste e sur le altere esseva un plagia de sablo, detra le qual esseva de nove le foreste. Esseva un multo belle loco, tanto agradabile que in estate le infantes veniva al stagno pro baniar. Le loco placeva a illes tanto, que in un estate le pueros edificava hic un campo de tentas.

Ma non imagina vos que ille pueros, qui sojornava hic alicun septimanas, esseva le sol habitantes del foreste e del stagno. Le foreste esseva habitate per un multitude de undinas e altere entes estranie. In le stagno habitava a un latere un Aquario e in le medietate le undinas habeva alicun parve cameras. Hodie io va contar vos super ille Aquario. Ille habitava in le stagno e su deber esseva alimentar le pisces e curar le puritate del aqua. Nostre Aquario faceva su deber multo ben. Le pisces cresceva ben, le stagno esseva plenate per illos e le aqua esseva qua un crystallo. Ma iste Aquario suspirava pro le ostentation mundial. Su jachetta non le placeva plus, illo esseva texite solmente ex le vapores de aqua e ille desirava posseder un tal jachetta como portava le pueros. In van le sorores-undinas persuadeva le Aquario que ille facerea damno a se ipse, ille non voleva acceptar lor opinion, ille semper observava le pueros.

Un die ille videva un puero qui reparava su jachetta. Le altere pueros critava alique e le puero poneva su jachetta a parte insimul con le agulia e curreva verso le altere pueros. E le Aquario usava iste occasion e portava le jachetta. Ma quanto grande esseva su deception, quando ille videva que le jachetta esseva tro longe. Ille prendeva ergo le agulia como ille habeva vidite le puero facer e ... le mal eveniva. Le Aquario se pungeva in le digito. Ho guai, esseva un grande dolor, ille esseva malade pro isto. Le undinas, qui adveniva pro reguardar le Aquario, consiliava que ille debeva primemente retrodar le jachetta con le agulia ubi ille lo habeva prendite e pois le dolor passarea. Le Aquario volente-non-

volente obediva al undinas. Ille portava le jachetta a in le campo e pois ille reveniva a su domo. Le undinas diceva le veritate, le digito non plus doleva. A domo ille trovava un bandage preparate per le undinas ex le flores de nenuphar, per le qual ille bandava su digito. Le dolor dispareva.

E pois le Aquario non voleva posseder un tal jachetta como porta le homines. Ille vive nunc plus contentemente, pro que nulle curas mundial le molesta plus.

Traduction de Jaroslav Podobský (1895-1962), Tchechoslovachia. Publicate in "Bulletin de Interlingua – Organo official del Union Mundial pro Interlingua", junio 1959

Paul Géraldy:

Le Preludio

I.

Le prime vice que Henrico videva Helena, ille a pena la observava. Illa habeva dece-octo annos. Illa portava un banda rosee circa le fronte. Illa entrava al bracio de su patre, e Henrico era impressionate in le comenciamento per iste patre, elegante e recte como un homine juvene. Ora illa es su marita desde dece-cinque annos. E quando post dece-cinque annos ille pensa al juvena del passato, ille retrova iste imagine: un puera flexible e alte, appoiate sur le bracio del patre; un facie sin character pronunciate, capillos mal arrangiate, oculos feeric, un banda... Ma alora ille non observava toto.

Ille non resimilava ancora al homine que ille es ora. Ille era timide e inclinate a vader sol. Ma on divinava ja alora in le fremente soniator le qualitates que le ha menate si lontanmente.

Quasi omne die ille veniva al Astiers pro travaliar juncto con Mauritio, qui era minus seriose que ille, ma plus fervide. On le reteneva al dinar. Le vespere ille conversava con le juvena. Presso a ille Helena deveniva vivace. “Mi filia ha parolas in su bucca!” diceva seniora Astier.

Cata uno sentiva in regardar les que iste duo esseres era destinate le un al altere. Henrico comprendeva lo que omnes expectate. Ille habeva acceptate passar le estate a presso del Astiers, qui le tractava como lor filio. Subito ille dispareva.

Seniora Astier exprimeva su surprisa.

- Es toto natural, diceva su marito. Henrico cognosce tanto ben como nos le valor de Helena. Ma ille es troppo intelligente pro esser secur de su corde. Ille es juvene. Ille non ha vivite. Ille hesita clauder si tosto su horizonte.

- Clauder su horizonte! exclamava illa. Ma que pote ille expectar del futuro, si non un femina prudente e belle con qui fundar un focar?

- Lo que Henrico expecta del futuro es le amor.

- Ma es isto que io ha dicite!

- Tu ha dicite: un focar.
- Ben! Es le mesme cosa.
- Ecce justo le problema! Henrico non es toto secur de que illo sia le mesme cosa.
- Ma alora ille es stupide!
- No, respondeva senior Astier. Ille es un homine juvene.

Traducite per Eric Ahlström (1902-1971), Svedia. Publicate in “Le Currero del Mundo”, octobre 1955, con le nota que illo va continuar in sequente editiones; isto non occorreva. Paul Géraldy (1885-1983) esseva poeta e dramaturgo francese

Dante:

Tanto gentil

(Sonetto)

Tanto gentil e tanto honeste par'
Mi domina, quando illa obsequente,
Face omne lingua devenir tremente,
E le oculos non la pote plus spectar.

Illa assi va sentiente se laudar
Con humilitate e benigne mente
Pare esser cosa venite fulgente,
Ab celo in terra a virtute monstrar.

Illa se monstra si placente e inspira
Per le oculos al corde un grande dulcor
Que lo intende solmente qui la vide;

E brilla de su labios que ride,
Un spirito suave plen de amor,
Que va vidente al anima: Suspira!

Traducite per Ugo Pellegrini (1910-1991), Italia. Publicate in "Le Currero del Mundo", octobre 1955. Dante Alighieri (1265-1321) esseva poeta, politico e scriptor italian. Su obra principal es "Le comedia divin".

Dante:

Inicio del “Divin Comedia”

De nostre vita essente a medietate,
In un silva io me ha trovate con dolor
Proque le recte via habeva lassate.

Parlar del silva genera terror,
Tanto illo era salvage e forte
Que al pensar lo renova le pavor.

Isto es amar que simila al morte,
Ma pro tractar del ben ibi trovate,
Io parlara de multos e de lor sorte.

Io non sape dicer como io ha entrate
In iste silva e quando il esseva
Que le juste via io ha lassate.

Post que io al pede de un colle attingeva,
Ubi le grande valle terminava,
E que mi corde in le dolor teneva,

Le flancos del colle io spectava
Illuminate per le radios del astro
Que al navigante le route indicava.

Traducite per Ugo Pellegrini (1910-1991), Italia. Publicate in “Le Currero del Mundo”, april 1956.
Dante Alighieri (1265-1321) esseva poeta, politico e scriptor italian. Su obra principal es “Le comedia divin”.

“Spadero”:

Le vento suffla ubi illo vole

“Es tu certe, mi amico, que tu ha ben copiate le questiones pro tu deberes?” demandava le professor patientemente. “Quando un scholar face mal le deber, ille non comprende le labor del jorno sequente. Ecce proque tu debe facer attention quando tu scribe, Cesare.”

Cesare surrideva, respondente con modestia confidente.

“Gratias, senior, io ha copiate los con grande attention. Forsan vos volerea reguardar mi quaderno, pro controlar. Io vole esser certe certe.”

Senior Tallo lo reguardava. Il semblava que iste vice Cesare habeva succedite in scriber le questiones german. “Multo ben,” ille diceva e partiva.

In le albergo, ille vespere, Tallo incontrava Maxim, professor de geographia, qui mentionava casualmente le classe de Cesare, lo que tornava subito verso le puero le pensatas de Tallo. “Que pensa vos de Cesare Beman?” ille demandava a Maxim. “Me sembra que ille face un poco de progresso, pro le prime vice in quatro annos. Ma il es si tarde. Ille manca le base.”

“Tallo,” respondeva su collega, “vos suffre de un illusion quando vos dice optimistamente que ille face progresso. Beman cambia de situation, il es ver. Ille cambia del pessime position al position multo mal, ecce toto. Ille non es capabile de facer ver progresso, perque ille non deberea esser in iste specie de schola.”

E il esseva ver que Tallo habeva necessitate de tote su patientia le jorno sequente. Post haber scribite correctemente le questiones, Cesare habeva massacrato le responsas. Era impossibile discoperir lo que ille habeva volite exprimer.

Tallo contava lentamente usque a dece, pois ille le diceva benigneemente “Tu ha trovate lo difficile, ma continua in su loco con le lectura. Illo es plus facile. Veni un momento vider me al sortir del classes. Io explicara tu errores.”

Ille reguardava Cesare in su oculos blau, tunc ille se diceva de nove: “Iste scholar non es pigre. Ille ha alicun altere difficultate. Ille es

intelligente, ma su intelligentia ha lacunas in illo.”

A quatro horas e medie ille demandava a Cesare: “Io spera que tu patre non essera irate a causa del nota de hodie. Esque ille es jammais irate contra te?”

Le juvene visage se illuminava per un sorriso affectuose al mention de su patre. “Oh, non, senior, ille non es irate proque ille sape que io face effortios. Io vole apprender. Vos comprende, nos es povre. Io va adjutar patre e matre. Illes me ha semper incoragiate. Vos videra senior, io va apprender, mesmo iste grammatica.”

Tallo se tornava un poco, proque le puero non vide su visage. Ille subito se sentiva impotente. Como explicar al parvo que le obstaculos era troppo grande, que ille non habeva le tempore necessari pro succeder... que ille in breve non poteva succeder?

Ille non le explicava isto. Con le corde amar ille in vice le explicava le position del verbos, pro al minus le vintesimo vice. Cesare respondeva a alicun questiones e non a alteres. Ille non cessava jammais surrider e dicer gratias.

Le jorno sequente le resultatos de su deber era indescriptibile. Illos era si possibile peyor que le jorno precedente. Tallo remarcava un o duo errores e los explicava, lassante le alteres.

E assi le jornos e le septimanas passava. Tallo parlava re le problema al principal, a su sposa, a su collegas. Ille portava multe tempore in su mente le imagine del visage de Cesare, qui surrideva, faceva effortios, e non comprendeva multo. Lo que era lo plus difficile, era restar facie a facie con Cesare e guardar ipse un expression confidente que respondera al confidentia del scholas, a iste confidentia singular.

De tempore in tempore Tallo trovava que ille ipse se sentiva aliquanto optimista re le resultatos del curso de Cesare. Il es a dicer que ille non poteva impedir se esser influentiate per le attitude del puero. Ma tosto postea ille memorava que iste non poteva succeder, nullemente. Del libros del curso, Cesare cognosceva a pena duo.

Le scholar continuava su labores con un specie de entusiasmo tragic usque al secunde septimana ante le examines de stato. Pois un jorno Tallo le videva in classe, le visage pallide, le oculos

triste. Cesare habeva prendite conscientia que il non le era possibile succeder.

Tallo passava le quindecena in un stato de apprehension. Nam Cesare anque sapeva que le professor lo sapeva. Era difficile pro illes reguardar le un le altere in le oculos. Cesare faceva le gestos de ille qui labora, ma le gestos era otiose. Il era troppo tarde. Un jorno Tallo le diceva: “Memora, Cesare, que il non es semper illes qui succede al examines qui succede plus tarde in le vita.”

“Io lo sape, senior,” respondeva le altere. “Io habeva torto de sperar succeder.”

“Nos semper lo spera,” le diceva Tallo, e le parolas semblava vacue.

Assi Cesare entrava in le sala de examines. Era un pur formalitate.

Duo menses post le publication del resultatos, que era como previdite, le principal monstrava a Tallo un littera de Cesare, del qual ecce un version un poco corrigite:

“Senior principal,

Io vos scribe proque io volerea regratiar vos e le professores del schola de lor bonitate verso me durante mi tempore passate como scholar.

Vos va gauder con me quando io vos annuncia que io ha trovate un situation que ben me conveni in le banca de nostre suburbio.

Il esserea impolite regratiar alicun professores e non alteres. Io nonobstante volerea dicer a senior Tallo que io trovava specialmente interessante le lectiones de germano. Isto es ora pro me un favorite occupation recreative e io me ha inscribite pro le german cursos vesperal del municipalitate.

Con salutes respectuose,
Cesare Beman”

Publicate in “Le Currero del Mundo”, decembre 1955

Como le rustico divideva le oca

Multe annos retro un povre rustico habitava in Russia. Ille poteva a pena ganiar su pan quotidian e ille habeva grande difficultates in pagar le taxa a su senior castellano.

Un die ille pensava a se mesme: Io vole occider un oca e portar lo al senior, forsan ille remittera mi taxa. Como pensate, si tosto facite: ille occideva un grasse oca e vadeva al senior.

“Car papa senior, io ha hic un parve oca pro vos, io vos preca non dispreciar lo.”

“Multe gratias, mi car rusticollo, sed nos es sex personas in le familia. Como divider le oca de maniera que cata uno de nos recipie un pecia adequate? Primo io mesme, pois mi marita, e finalmente mi duo filios e mi duo filias. Como facer isto?”

Le rustico diceva: “Papa senior, vos mesme es le capite de tote le familia, ergo vos debe haber le capite del oca; vostre car seniora marita es le collo que dirige le capite, ergo illa debe haber le collo; le duo filios tosto vadera sur lor proprie gambas e pro isto illes debe haber le gambas; e le filias habera un die alas pro volar foras del nido, ergo illas debe haber le alas.”

Iste responsa amusava le senior e ille gratificava le rustico pro su sagessa. Sed quando nostre rustico habeva revenite a su casa in le village, su successo esseva tosto ruitate. Isto irritava un rustico ric, e que pensava ille a facer? Ille hastava occider cinque ocas, vadeva al senior castellano e precava le non dispreciar su dono.

“Multe gratias, rusticollo mie, sed nos es sex personas in le familia, e como facer divider equemente cinque ocas inter sex personas?”

Le ric rustico se grattava al nuca, regardava al celo e stava totalmente mute como un pisce.

Tunc le senior diceva: “Le povre rustico esseva hic heri. Il pareva que ille sapeva divider; nos debe advocar le a hic.”

E tunc le povre rustico esseva cercate, e il es contate que le

ricco mesme debeva cercar le.

Le povre rustico reveniva e le senior diceva a ille: “Audi nunc un vice, rusticollo, tu esseva heri satis capabile pro dicer nos como nos poterea divider un oca inter sex personas, de maniera que illes reciperea cata uno equemente. Pote tu dicer nos como cinque ocas se lassa divider inter sex personas?”

Le povre rustico respondeva que illo poteva lassar se facer per le “systema del numero tres”.

“Il ha primo tu, benigne papa senior, e tu car seniora marita, qui debe haber un oca (1 + 2), pois le duo filias un (1 + 2), e le duo filios equalmente un (1 + 2), isto es etiam tres!”

“Sed le ultime duo ocas, a qui debe illos appartiner?” demandava le senior stupefacite.

“A me mesme,” respondeva le rustico, “il es un folle qui oblida se mesme, e alteremente ille non poterea devenir tres (2 + 1).”

Tunc le senior rideva altissimemente e le povre rustico recipeva plus de pan e moneta, sed le ric rustico debeva vader a casa con un naso longe.

Narrate per Frands Holm, Danmark. Publicate in Currero International, januario-febuario 1960.
Leo Tolstoi (1828-1910) esseva scriptor russe.

■ **Interlingua** es un lingua complete perfecte pro communication international a causa de su vocabulario international e un grammatica totalmente regular – sin exceptiones. Centos de millones comprende interlingua a prime vista. Interlingua functiona in casa, in scholas, in officios – in omne locos, ubi on besonia communication sin frontieras. Usa interlingua con tu familia, amicos, in le schola o in tu labor professional. Le advantages es numerose. Il ha multe materiales – sur papiro e electronic: litteratura original e traducite, belletristic e professional, magazines, brochures, e-libros, sitios in Internet.

■ **Le Union Mundial pro Interlingua (UMI)**, establite le 28 de julio 1955 pro diffunder le international lingua auxiliar interlingua, es un institution pro cooperation international con membros e representantes in cinque continentes. Le UMI esseva registrate juridicamente como association numero 0911004931 per le autoritates francese le 3 de agosto 2006. Le Consilio Executive es respon sabile pro le functiones quotidian del UMI. Le Consilio General fixa le strategia e labor al longe lineas. Le UMI publica desde januario 1988 le international magazin de novas Panorama in interlingua (ISSN 0903-2932) omne duo menses. Interlingua esseva publicate in 1951 per le International Auxiliary Language Association (IALA).
www.interlingua.com